

ВІДНОСИНИ МІЖ ЄС ТА УКРАЇНОЮ У ФАКТАХ ТА ЦИФРАХ

Україна – пріоритетний партнер Європейського Союзу (ЄС). ЄС підтримує Україну в забезпеченні стабільного, процвітаючого та демократичного майбутнього для її громадян, а також займає непохитну позицію в підтримці її незалежності, територіальної цілісності та суверенітету. **Угода про асоціацію та глибоку й всеосяжну зону вільної торгівлі (ГВЗВТ)**, підписана у 2014 році, є основним інструментом зближення України та Євросоюзу, сприяючи розвитку тісніших політичних відносин, сильніших економічних взаємозв'язків та поважного ставлення до спільних цінностей. Україна продовжує реалізовувати **амбіційну програму реформ** з метою стимулювання економічного зростання та покращення рівня життя її громадян. До пріоритетних реформ належать: протидія корупції, реформування судової системи, конституційна та виборча реформи, покращення бізнес-клімату й підвищення рівня енергоефективності, а також реформа державного управління та децентралізація. З 2014 року ЄС та фінансові інституції виділили понад 15 млрд євро у вигляді грантів та кредитів з метою підтримки процесу реформ, висунувши обов'язкову умову щодо забезпечення Україною безперервного прогресу.

ЕКОНОМІКА

✓ Угода про асоціацію та глибоку й всеосяжну зону вільної торгівлі (ГВЗВТ) набула чинності 1 вересня 2017 року. Деякі її частини почали попередньо застосовуватися з 1 листопада 2014 року, а положення про ГВЗВТ – з 1 січня 2016 року. **Положення про ГВЗВТ є важливою віхою в розвитку двосторонньої торгівлі та пропонують нові економічні можливості для обох сторін.**

✓ Угода про асоціацію запускає реформу законодавчої бази України, метою якої є приведення законодавства у відповідність із нормативно-правовими актами ЄС. Ця **реформа покращить загальний бізнес-клімат в Україні**, в тому числі через боротьбу з корупцією.

✓ **Українські підприємства отримують привілейований доступ** до найбільшого єдиного ринку у світі. Підприємства ЄС можуть отримувати вигоду від полегшеного доступу до українського ринку та налагодити нові відносини з постачальниками й партнерами.

✓ Положення про ГВЗВТ забезпечили **безперервне зростання двосторонньої торгівлі** між ЄС та Україною з моменту їх попереднього застосування в січні 2016 року. У 2019 році обсяги такої торгівлі становили 44,6 млрд євро. ЄС зміцнив свої позиції **найбільшого торговельного партнера** України. Наразі його частка в зовнішній торгівлі України становить 42%.

✓ Сприяння розвитку приватного сектору, **зокрема підтримка малих та середніх підприємств (МСП) в рамках спеціальних програм** та ініціативи «EU4Business».

✓ Виділення понад 205 млн євро з 2014 року для **інвестицій у розвиток транспорту, муніципальної інфраструктури та енергоефективності**; надання кредитів малим та середнім підприємствам, зокрема у місцевій валюті.

СУСПІЛЬСТВО

✓ **Безвізовий режим для українських громадян**, які мають біометричні паспорти, набув чинності 11 червня 2017 року. З того моменту українці здійснили близько 3 млн безвізових поїздок до країн ЄС, використовуючи біометричні паспорти.

✓ Україна є одним із найбільших бенефіціарів програми Erasmus+ в регіоні Східного партнерства. Більш ніж 9000 українських та близько 4000 європейських **студентів і викладачів скористалися** можливостями академічних обмінів Erasmus+.

✓ Професійні, культурні та **молодіжні обміни, співпраця між спеціалістами в галузі культури**, а також участь України в програмах ЄС, підтримуються в рамках програми «Дім Європи» (18 млн євро). ЄС також надає 53 млн євро для підтримки **модернізації системи професійної освіти й навчання та середньої освіти**, а також переміщених університетів на сході України.

✓ З 2014 року було виділено більш ніж 40 млн євро для **підтримки громадянського суспільства України**.

✓ Україна бере участь у програмі «Горизонт 2020», Програмі наукових досліджень та навчання Євратом та програмі «Креативна Європа», а також підписала Угоду про співпрацю за програмою Copernicus.

УПРАВЛІННЯ

✓ **Великомасштабна підтримка України в галузі реформи державного управління** з 2014 року через програми з децентралізації («U-LEAD з Європою»), протидії корупції (EUACI), верховенства права («ПРАВО-Justice»), реформи державного управління (EU4PAR) та управління державними фінансами (EU4PFM) – загальний бюджет у розмірі понад 300 млн євро.

✓ Підтримка реформи децентралізації, спрямованої на **покращення прозорості дій та підзвітності місцевих і регіональних органів державної влади** та посилення їхнього потенціалу щодо надання покращених послуг, через виділення загалом 130 млн євро для програми «U-LEAD з Європою».

✓ ЄС продовжує **підтримувати антикорупційні установи** в Україні через виділення загалом 30 млн євро на боротьбу з корупцією.

✓ Консультативна місія ЄС з реформування сектору цивільної безпеки в Україні (КМЕС в Україні) підтримує **реформування сектору цивільної безпеки**.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ

✓ ЄС значно сприяє діяльності **Фонду енергоефективності України** (104 млн євро) та допомагає підвищувати обізнаність і підтримку громадськості щодо інвестицій у галузі енергоефективності.

✓ ЄС продовжує підтримувати реформування ринку газу та електроенергії в Україні. В цілях **поступової інтеграції з енергетичним ринком ЄС**, Україна та Євросоюз оновили додаток щодо енергетики в Угоді про асоціацію.

✓ ЄС надав підтримку у створенні **незалежного регулятивного органу з питань енергетики**, а також у розробці нового законодавства в галузі газу та електроенергії з метою підвищення ефективності енергетичного сектору. У тісній співпраці з партнерами та фінансовими інституціями, Євросоюз продовжує підтримувати **модернізацію газотранспортної системи України**.

✓ ЄС є найбільшим провайдером фінансової підтримки щодо створення нового **безпечного конфайнменту Чорнобильської атомної електростанції**.

✓ ЄС підтримує реалізацію амбіційного **порядку денного щодо транспортного розвитку**, що сприяє впровадженню Угоди про асоціацію та ГВЗВТ.

✓ З метою **покращення транспортної системи та логістики** в регіоні Східного партнерства, ЄС впроваджує Індикативний план дій щодо інвестування у Транс'європейську транспортну мережу (TEN-T). Він використовується для координування майбутніх інвестицій в цілях завершення розширеної основної мережі TEN-T до 2030 року, а також задля просування **діджиталізації та декарбонізації транспорту**.

✓ ЄС покращує безпеку дорожнього руху в регіоні Східного партнерства через підвищення рівня обізнаності та створення **Регіональної обсерваторії безпеки дорожнього руху** в Східному партнерстві, яка підтримує національні політики, стратегії та щорічні плани дій у галузі безпеки дорожнього руху.

ЄС ПІДТРИМУЄ УКРАЇНУ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19

Європейський Союз оперативно відреагував на нагальні потреби країн Східного партнерства під час пандемії COVID-19. У рамках підходу «Єдина команда Європи» («Team Europe») ЄС мобілізував амбіційний пакет підтримки у розмірі понад **980 млн євро**, щоб допомогти забезпечити нагальні потреби, такі як підтримка сектору охорони здоров'я та вразливих груп населення, а також короткострокові потреби щодо допомоги в соціальному та економічному відновленні шести країн.

У рамках цих дій мобілізовано спеціальний пакет заходів реагування на пандемію COVID-19 для України у розмірі понад **190 млн євро**, в якому використано в поєднанні наявне та нове фінансування для забезпечення конкретної підтримки людей.

✓ ПІДТРИМКА СЕКТОРУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАГАЛЬНИХ ПОТРЕБ:

- співпраця з ВООЗ щодо забезпечення виробами медичного призначення, наборами для тестування, масками, захисними окулярами, медичними халатами, захисними костюмами та іншими засобами. Навчання медичного та лабораторного персоналу;
- співпраця з Європейським центром профілактики та контролю захворювань щодо забезпечення оцінювання, розвитку потенціалу, навчання та модернізації в системах охорони здоров'я та державних епідеміологічних системах.

✓ ПІДТРИМКА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА:

- надзвичайні гранти для підтримки вразливих груп населення та людей похилого віку;
- просування та виділення грантів у галузі креативності в режимі онлайн у рамках програми «Дім Європи» («House of Europe»);
- підтримка заходів щодо боротьби з дезінформацією стосовно COVID-19.

✓ ПІДТРИМКА ПІВДНЯ ТА СХОДУ УКРАЇНИ:

- посилення стійкості регіонів України, що постраждали від конфлікту та дестабілізації;
- гуманітарна допомога ЄС для людей з обох боків лінії розмежування, в тому числі забезпечення медичними виробами першої необхідності та засобами індивідуального захисту, проведення інформаційних кампаній та посилення продовольчої допомоги.

✓ ПІДТРИМКА МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ ТА НЕВЕЛИКИХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ:

- у рамках ініціативи **EU4Business** малі й середні підприємства та самозайняті особи можуть отримати доступ до грантів, кредитів та бізнес-консультацій, щоб протидіяти наслідкам кризи.

✓ ПІДТРИМКА МАКРОФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ:

- Україна отримує доступ до 1,2 млрд євро у вигляді позик у рамках нової надзвичайної програми макрофінансової допомоги від ЄС на дуже вигідних умовах, щоб забезпечити нагальні та невідкладні потреби щодо фінансування.

У ФОКУСІ УВАГИ:

прикладі наданої допомоги:

спільно з ВООЗ, забезпечення медичними виробами лікарень та співробітників служб, що перебувають на передовій боротьби з пандемією, зокрема:

надання
70 літрів
антисептичного розчину
для медичних закладів,
100 наборів засобів
індивідуального захисту для бригад
швидкої медичної допомоги, а також
100 пластикових захисних екранів
для обличчя для медичного
персоналу в Донецькій та
Луганській областях;

надання
10000 хірургічних
масок,
2550 респіраторів типу FFP2,
6000 пар рукавичок, понад
100 літрів антисептику,
386 захисних екранів для обличчя та
45 безконтактних термометрів для
Державної прикордонної служби та
Державної міграційної служби
України через Міжнародну
організацію з міграції;

забезпечення захисних
наборів («скриньок
здоров'я») для
936 об'єднаних територіальних
громад сіл та невеликих міст
через проєкт U-LEAD, організація
інформаційних заходів, орієнтованих
на понад
2411 лідерів та спеціалістів
на місцевому рівні;

забезпечення
харчових продуктів
та медичних виробів для
понад
300
сімей вразливих категорій
населення в Рівному та
Харкові;

надання
допомоги малому
бізнесу на сході України
в переході в
режим
онлайн;

забезпечення понад
4000
наборів харчових
продуктів для людей
похилого віку, що
потребують допомоги, в
Києві, Львові та Дніпрі.

У ЦИФРАХ

З червня 2017 року громадяни України здійснили близько

3 млн

безвізових поїздок до країн ЄС.

Обсяги двосторонньої торгівлі між ЄС та Україною зросли на **49%** із січня 2016 року.

З 2014 року ЄС виділив понад

15 млрд євро

з метою підтримки процесу реформ в Україні.

ЄС, разом зі своїми країнами-членами, є найбільшим донором гуманітарної допомоги для сходу України:

141,8 млн євро

фінансової допомоги для найбільш вразливих груп населення, що постраждали внаслідок конфлікту, з 2014 року.

ПІДТРИМКА ЄС СУВЕРЕНІТЕТУ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНИ

ЄС залишається непохитним у своїй прихильності до суверенітету та територіальної цілісності України. ЄС рішуче засуджує незаконну анексію Криму та міста Севастополь Російською Федерацією та продовжує засуджувати це порушення міжнародного права. ЄС ухвалив жорстку політику невизнання такої анексії, наслідком чого стало запровадження суттєвих санкційних заходів, що включають дипломатичні заходи, заморожування активів, заборону на в'їзд, а також значні обмеження на економічні обміни з анексованою територією.

ЄС рішуче підтримує зусилля, спрямовані на забезпечення мирного та сталого вирішення конфлікту на сході України. Він підтримує дипломатичні зусилля Нормандського формату, Тресторонньої контактної групи та ОБСЄ. Підхід ЄС полягає в поєднанні тиску через обмежувальні заходи та дипломатичних зусиль і постійного діалогу.

Указ Росії від квітня 2019 року, що передбачає спрощене видання російських паспортів жителям самопроголошених сепаратистських формувань на сході України, став ще одним нападом на суверенітет України. Це також суперечить цілям та положенням Мінських угод. 1 жовтня 2019 року ЄС опублікував керівні вказівки для своїх країн-членів щодо опрацювання заявок на візу від жителів цих територій, у тому числі щодо невизнання паспортів. Такі вказівки визначають низку критеріїв єдиного режиму, щоб допомогти консульствам держав-членів ЄС визначати фактичне юридичне місце проживання власників російських паспортів, а також надають детальну інформацію щодо опрацювання заявок на візу від жителів непідконтрольних уряду територій Донецької та Луганської областей України, що є власниками російських паспортів. Дипломатичні обмеження щодо Росії вперше було накладено лідерами ЄС у березні 2014 року, коли також було накладено санкції проти осіб, відповідальних за дії, спрямовані проти територіальної цілісності, суверенітету та незалежності України. В липні та вересні 2014 року було оголошено про запровадження економічних санкцій проти Росії. Термін їхньої дії залишається прив'язаним до повного виконання Мінських угод.

Обмежувальні заходи ЄС постійно переглядаються. 15 березня 2019 року ЄС додав вісім посадових осіб Росії до переліку осіб, на яких поширюється заборона на в'їзд та заморожування активів, за їхню роль у захопленні українських суден та їхнього екіпажу в листопаді 2018 року.

Реагуючи на конфлікт на сході України та внутрішні переміщення громадян, ЄС надає гуманітарну допомогу, допомогу на відновлення інфраструктури та зростаючу допомогу в цілях розвитку. Це включає гуманітарну допомогу в розмірі 141,8 млн євро та проекти щодо розмінування, психосоціальної підтримки, а також підтримки Спеціальної моніторингової місії (СММ) ОБСЄ. ЄС та його держави-члени здійснюють найбільший внесок у діяльність СММ ОБСЄ, яка стежить за виконанням Мінських угод. Програма «Підтримка Євросоюзом сходу України» з бюджетом у розмірі 50 млн євро підтримує реалізацію реформ на територіях Донецької та Луганської областей, що постраждали внаслідок конфлікту.

ЄС також посилює підтримку для регіону Азовського моря з метою послаблення впливу на місцеву економіку та громади, який спричинили дестабілізуючі дії Росії в Азовському морі та конфлікт. Така підтримка включає: (i) посилення присутності Євросоюзу через відкриття офісу програми ЄС у Маріуполі; (ii) покращення сполученості, в тому числі проведення техніко-економічних досліджень щодо проектів з відновлення дорожніх та залізничних сполучень, у співпраці з міжнародними фінансовими інституціями; (iii) додаткові 10 млн євро для діючої програми «Підтримка Євросоюзом сходу України» сприяють економічній диверсифікації та малим підприємствам на місцевому рівні, місцевому громадянському суспільству та залученню громадян до процесів ухвалення рішень. Також передбачено додаткову підтримку (6 млн євро) для заходів із розмінування та психосоціальної допомоги. Європейські фінансові інституції також спрямовують інвестиції в регіони, що постраждали від конфлікту; Європейський інвестиційний банк надав пакет у розмірі 200 млн євро для раннього відновлення маломасштабної пошкодженої інфраструктури.